

KWARTAALRAPPORTAGE VARKENSHOUDERIJ: OOK 2004 MATIG BEGONNEN*Arjan Wisman*

De varkensprijzen zijn al een aantal jaren teleurstellend laag. De productie in Nederland is weliswaar afgenomen, maar in andere EU-landen vond juist een groei plaats. Ook de productie in Azië nam toe, waardoor de druk op de varkensvleesprijzen en op de resultaten van varkensbedrijven bleef bestaan. Het inkomen van de gespecialiseerde vleesvarkensbedrijven is de afgelopen jaren zelfs gemiddeld negatief. In 2001 beurde het gemiddelde vleesvarkensbedrijf nog voor 24.000 euro aan buitengewone baten, waardoor in dat jaar het gezinsinkomen per bedrijf nog net positief was, maar het achterliggende gezinsinkomen uit normale bedrijfsuitoefening was in 2001 ook al sterk negatief. Voor kalenderjaar 2004 zijn op dit moment uiteraard nog geen jaarresultaten beschikbaar. Om toch een actueel beeld te kunnen schetsen van de stemming in de sector is de kwartaalrapportage ontwikkeld.

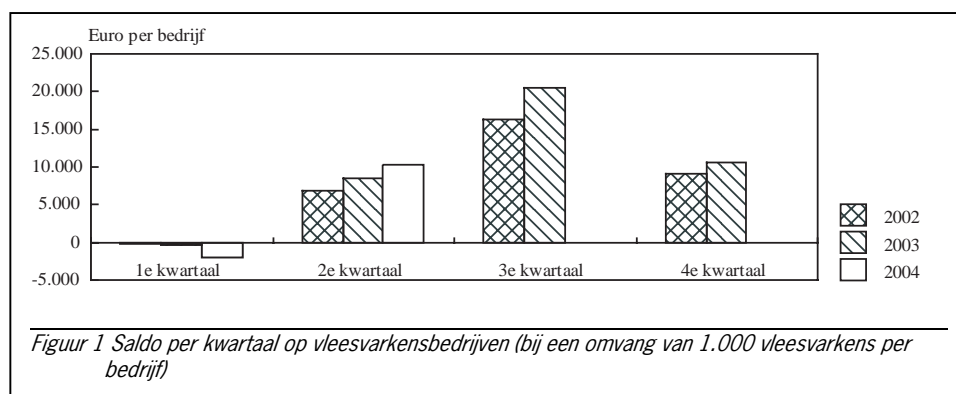
Tabel 1 Bedrijfsresultaat en inkomen op vleesvarkensbedrijven (x 1.000 euro per bedrijf)

	2001 (v)	2002 (v)	2003 (r)
Totaal opbrengsten	239	211	212
Totaal betaalde kosten en afschrijvingen	257	233	227
Gezinsinkomen uit normale bedrijfsvoering	-18	-22	-15
Buitengewone baten en lasten	24	-1	-1
Gezinsinkomen uit bedrijf	5	-23	-16

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Slecht begin 2004

Het jaar 2004 is slecht begonnen voor de vleesvarkenshouders. De vleesvarkensprijzen daalden ten opzichte van het laatste kwartaal van 2003, terwijl de prijzen van biggen en voer juist hoger waren. In het eerste kwartaal van 2004 was het saldo per bedrijf 2.000 euro negatief, tegen 400 euro negatief in het eerste kwartaal van 2003. Door de opkoopregeling is het aanbod van biggen gedaald. Hogere biggenprijzen in het eerste kwartaal zijn overigens een normaal verschijnsel, vanwege de grotere vraag uit de zuidelijke landen, vooral Spanje. Daar worden in die periode meer biggen opgelegd dan anders, om in het toeristenseizoen voldoende varkensvlees te hebben. Ook bij de opbrengstprijzen van vleesvarkens is door de jaren heen een duidelijk seizoenpatroon te zien: meestal laag in het eerste kwartaal, daarna oplopend tot in het derde kwartaal. Het resultaat in het vierde kwartaal is doorgaans weer lager. Dat patroon was ook in 2002 en 2003 te zien. Al met al heeft de start van het jaar 2004 nog niet bijgedragen aan een voor veel bedrijven noodzakelijk inkomensherstel. Een positief geluid is de ontwikkeling binnen het eerste kwartaal: er zat een stijgende lijn in de opbrengstprijzen. Die lijn heeft zich in het tweede kwartaal, en dan met name eind mei/begin juni, verder doorgezet. Tegelijkertijd zakten de biggenprijzen weer aanzienlijk weg, wat voor de vleesvarkenshouders gunstig doorwerkt. Als deze prijsverhouding de hele maand juni zo blijft, zal het saldo in het tweede kwartaal uitkomen op ruim 10.000 euro per bedrijf. Daarmee wordt een kleine plus bereikt ten opzichte van het tweede kwartaal vorig jaar en is het verlies van het eerste kwartaal iets gecompenseerd. Dat geeft de vleesvarkenshouders weer iets meer financiële ruimte na de voorgaande slechte jaren. Het is evenwel nog veel te vroeg om te spreken van een krachtig herstel, met uitzicht op een redelijk inkomen over het gehele jaar 2004 gezien. Daarvoor geven de ramingen van het varkensvleesaanbod in de tweede helft van het jaar ook nog maar weinig aanleiding.

Kwartaalrapportage: actuele resultaten

Het LEI geeft normaliter in december voor het eerst inzicht in de inkomensontwikkeling over het betreffende jaar. Dat zijn 'ramingen' die worden gepubliceerd in het rapport *Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens*. Om al in een eerder stadium cijfers te geven over de stemming in de sectoren is de kwartaalrapportage ontwikkeld. Voorheen werd met hetzelfde doel regelmatig gerapporteerd over het verloop van de arbeidsopbrengsten per varken per maand via de zogenaamde *Permanente Prognoses*. De ontwikkeling van de resultaten in de vleesvarkenshouderij wordt in beeld gebracht op basis van prijsontwikkelingen van vleesvarkens, biggen en voer en van de ontwikkeling van de overige toegerekende kosten. Deze zijn vastgesteld op een constant bedrag per jaar. In de berekening wordt uitgegaan van een vaste bedrijfsomvang van 1.000 vleesvarkens per bedrijf. Hierdoor is de inkomensontwikkeling niet gelijk aan die van 'het gemiddelde bedrijf', dat jaarlijks groter wordt omdat vooral kleinere bedrijven met de productie stoppen. Op basis van de genoemde uitgangspunten en prijzen worden drie kengetallen berekend: omzet en aanwas, voerkosten en het saldo. De ontwikkeling van het saldo per kwartaal is een belangrijke indicator voor de stemming in de sector en bepaalt grotendeels het uiteindelijke inkomen.